



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin Koca** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 6'ncı ve 'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Rıdvan Turan

Mersin Milletvekili

Sağlık Bakanlığı, 2011- 2016 arasında “Kocaeli, Antalya, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli İllerinde Çevresel Faktörlerin ve Sağlık Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi” projesini yürüttü. Bu illerde yaşayan insanlardan ve yerleşim bölgelerinden alınan binlerce örnekte kanser hastalıklarına neden olan kimyasal maddeler araştırıldı. Araştırmanın amacı çevresel ortamlardaki kanserojen madde kirliliğinin ne düzeyde olduğunu ve o bölgelerde yaşayan insanların soludukları hava, içtikleri su, yedikleri gıdalarla bünyelerine kansere neden olan kimyasal maddeleri alıp almadıklarını belirlemektir.

Araştırmada yer alan Ergene Nehri Havzası'ndaki sanayi tesisleri açığa çıkardıkları atık suları herhangi bir kimyasal arıtma yapmadan nehre boşaltıyorlar. Nehir, aşırı yağışlar sonucu taşıdığı bütün Ergene Ovası zehirli kimyasal maddelerle kirleniyor. Bu zehirli maddeler yeraltı sularına ve yetiştirilen gıda ürünlerine de bulaşıyor. Marmara Denizi'ne dökülen akarsu; denizdeki kabuklu canlılardan balıklara bütün yaşam formlarına zehirli kimyasal maddelerin bulaşmasına neden oluyor. Çalışmada toprak, su, gıda, hava, atık su ve Saroz, İzmit ve Antalya körfezindeki deniz suyu, kabuklu deniz canlıları ve balıklarda kansere yol açan kimyasal maddelerin kalıntıları araştırıldı. Bunun yanı sıra yüksek gerilim hatlarından doğan kanser riski; atık su arıtma tesislerinden deşarj edilen su ve akarsuların dip çamurları da analiz edildi. Havadaki toz parçacıklarına yapışan ve solunum yoluyla bünyemize aldığımız kanserojen kimyasalların araştırılması gibi çok spesifik araştırmalar yapıldı. Araştırmanın sonucu 2017'de Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanması bekleniyordu. Ancak açıklanmadığı gibi projede çalışan gıda mühendisi Bülent Şık'ın araştırma sonuçlarını 15 Nisan 2018'de Cumhuriyet Gazetesi üzerinden hazırladığı “Türkiye'yi kanser eden ürünleri devlet gizledi, biz açıklıyoruz!

7602

İşte zehir listesi” yazı dizisiyle kamuoyuyla paylaşması üzerine hakkında 5 yıldan 12 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. Bu bağlamda;

1. Ergene Nehri havzasında her 4 ölümden, Dilova Bölgesi’nde ise her 3 ölümden birinin kanser ölümleri olması, bölgedeki çevre kirliliğinin insan sağlığı üzerine etkilerini kuvvetlendirmektedir. Bakanlık bu bilgiler ışığında bahsedilen bölgelerde kanser önleyici çalışmalar yapıyor mu?
2. Ergene Nehri Havzası’nda yer alan sanayi tesislerinin nehre boşalttıkları atıklardan dolayı bakanlık ilgili tesisleri denetleyip yaptırımlarda bulunuyor mu? Çevreyi ve insan sağlığını tehdit eden bu durum karşısında yeterli önlemler alınıp, iyileştirme çalışmaları yapılıyor mu?
3. Adı geçen bölgelerde havadaki toz parçacıklarına (PM) yapışan ve solunum yoluyla bünyemize aldığımız kanserojen kimyasalların araştırma sonucu ne oldu?
4. Projenin yürütüldüğü bu illerde bir yılın kaç gününde Dünya Sağlık Örgütü’nün kabul ettiği hava kirliliği değerleri aşıldı?
5. Araştırmanın yapıldığı yerlerdeki en az 5 milyon insanın sağlığını doğrudan ilgilendiren projenin sonuçları nelerdir?
6. Sağlık Bakanlığı, araştırma sonuçlarının açıklanması sorumluluğunu kendi bünyesinden aldığı için mi Bülent Şık’la ilgili savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur? Eğer sorumlu Bakanlık, üzerinden uzun zaman geçmesine rağmen projenin sonuçlarını kamuoyuna neden açıklamamaktadır?
7. Pestisitler tarımda kullanılan ve kalıntıları toprağa, suya ve gıdalara bulaşan zehirli kimyasal maddelerdir. Gıda ürünlerinin yüzde 51.1’inin birden çok sayıda pestisit kalıntısı içerdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Böylesine çarpıcı bir sonuç karşısında bakanlık, herhangi bir önlem almış mıdır? Aldıysa bu önlemler nelerdir?
8. Çalışmada gıda ürünlerinde saptanan pestisitlerin yüzde 40’ının hormonal sistem bozucu nitelikte olduğu da belirlenmiş, Buna göre hormonal sistem bozucu kimyasalların zararlı etkisi konusunda bakanlık hangi tedbirleri almıştır?
9. Bireyin, anne karnındayken veya bebeklik safhasında hormonal sistem bozucu maddelere karşı daha duyarlı olduğu ve olumsuz etkilerin daha fazla olacağı da çeşitli yayınlarda belirtilmektedir. Bu konuda bakanlığın araştırmaya konu olan bölgelerde anne ve bebek sağlığına yönelik bir çalışması var mıdır?
10. Edirne ve Tekirdağ’dan alınan 2 kaynak suyu örneğinde bir kalıcı kirletici olan aldrin isimli pestisit kalıntısı belirlenmiş. Edirne’den alınan örneklerin 14’ü; Tekirdağ’dan

7602

alınan örneklerin 6'sı; Kırklareli'den 1 örnek ve Antalya'dan alınan 11 su örneğinde folpet kalıntısı çıkmıştır. Buna göre çoğunluğu kaynak ve yeraltı sularında bulunan zehirli kimyasal madde kalıntıları ve tarım zehri karşısında bakanlık harekete geçmiş midir? Hangi önlemleri almıştır?

11. Ergene Bölgesi'ndeki gıda örneklerinde arsenik tespit edilmiştir. Toprak ve su kaynaklarındaki arsenik kirlenmesine bağlı olarak bazı gıdaların arsenik biriktirmeye daha eğilimli oldukları belirtilmektedir. Buna bağlı olarak bakanlık hangi önlemleri almaktadır? Bakanlığın, temizleme ve iyileştirme yöntemleri, çalışmaları var mıdır?
12. Araştırmada elde edilen bilgilere göre maksimum kalıntı sınırını aşan miktarda arsenik, alüminyum ve kurşun içeren 52 yerleşim bölgesinin suları içilemez niteliktedir. Bu bölgeler hangileridir? Bakanlık kirli sularla ilgili bir çalışma yapmakta mıdır? Endüstriyel tesislerin sular üzerinde etkisi düşünüldüğünde bakanlık tedbir alacak mıdır?
13. Kimyasal maddelerle kirlenmiş bölgelerde yaşayan çocuklarda beden gelişiminde, bilişsel yeteneklerde gerileme olduğu, astım, alerjiler ve obezite gibi çeşitli hastalıklara yakalanma sıklığının arttığı çeşitli yayınlarda dile getiriliyor. Bakanlık çocuk sağlığı ve gelişimine yönelik bölgede herhangi bir araştırma yapmakta mıdır?